

Santa Maria del Bruc

El Bruc

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Bruc de la Parròquia
Emplaçament A la banda sud del nucli antic; tocant al torrent de l'Illa
Alçada: 452

Coordenades:

Latitud: 41.57598
Longitud: 1.78582
UTM Est (X): 398779
UTM Nord (Y): 4603411

Classificació

Número de fitxa 08025 - 2
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Gòtic Modern Renaixement Contemporani Neoclàssic
Segle XI-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL (NNS 25/03/1992; Pla Especial Montserrat 16/02/1988)
Número inventari IPA, núm. 4049; CCAA núm. 7632
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Sant Feliu de Llobregat
Autoria de la fitxa Gemma Estrada i Planell i Josep-Vicenç Mestre Casanova
Data de registre de la fitxa: dc., 25/07/2012 - 02:00

Descripció

Església de planta de creu llatina, d'una sola nau amb volta de canó de quatre trams separats per arcs formers i una cornisa amb mènsules que recorre la nau a l'alçada de l'arrencada de la volta. Hi ha quatre capelles laterals i una capçalera triabsidal amb perímetre rectangular. Damunt del transepte hi ha un cimbori de planta quadrada. Als peus de l'església i situat sobre l'entrada hi ha el cor. Una de les capelles laterals és l'absis de la primitiva església romànica. Dins de la tipologia llombarda, està decorat, a l'exterior, amb un fris de dobles arquets cecs entre lesenes, delimitades inferiorment per una socalada que, com els arquets cecs recorre tot l'hemicicle absidal. Adossat a l'absis, destaca el campanar romànic de planta semicircular amb finestres geminades dividides amb columnes de capitells mensuliformes. Està coronat per una torre piramidal coberta amb teules vidrades d'escames esmaltades de color blau i blanc realitzada posteriorment. A l'interior són notables les pintures gòtiques del segle XIII de la capella romànica, les pintures renaixentistes de la volta de la nau i el retaule del Roser situat en una de les capelles laterals. La façana és simètrica d'influència neoclàssica, s'hi obra una rosassa circular, està coronada per un frontó triangular i la porta és d'arc de mig punt.

Història

Està vinculada a l'antic terme del castell de la Guàrdia documentat a partir de l'any 931. L'església apareix documentada a partir de l'any 1068, quan l'abat Rotlland de Sant Cugat del Vallès establí a Arnau Sunyer un alou amb l'església de Sant Miquel, situat al terme de la parròquia de Santa Maria del Bruc, al lloc de Vilaclara. La primitiva església romànica data del segle XI, ja que segons un document conservat a l'arxiu del monestir de Montserrat, l'any 1080 es fa una donació per a la construcció del campanar. A principis del segle XIII es van fer les pintures murals a l'absis romànic. Al segle XVII va tenir lloc la primera ampliació de la primitiva església romànica. Segons les notes històriques del Bruc del Butlletí parroquial de l'any 1913, l'ampliació es va fer pels voltants del 1625. La situació topogràfica del lloc, al costat del torrent de l'Illa, no permetia allargar la primitiva nau i es va construir una nau més gran, de volta de canó, situada perpendicularment a l'orientació de la primera església, deixant l'antic absis romànic com a capella lateral. La nova edificació no tenia, però, la llargària de l'església actual, sinó que només ocupava l'espai des de la porta d'entrada actual fins al creuer. El 1627 Joan Subirats Jorba, de la masia del Castell, com a batlle va intervenir en el pagament de 329 lliures al mestre de cases Sebastià Santacana de Martorell, que corresponien al preu de fer la Iglesia Parroquial del Bruc [...] adobar lo campanar y fer unes fonts baptismals. El 1637 es va acabar de pintar el retaule del Roser, avui restaurat i situat a la capella de la Mare de Déu de la font. Al segle XVII també es va decorar la volta i es va modificar el campanar escairant-se una de les cares eliminant el segon pis per tal de carregar-hi la torre piramidal.

Durant el 1857-1858 es van engrandir novament l'església quedant configurada tal i com és avui: una sola nau, quatre capelles laterals, creuer i capçalera absidal. També es va fer un nou altar major o de la Mare de Déu de Gràcia amb obra cuita i motlures i ornamentació de guix. S'acabà de pintar i daurar l'any 1867.

Durant la guerra civil (1936-39) l'església va ser saquejada i es va perdre l'altar i la imatge de la mare de Déu del Roser.

Finalitzada la guerra civil, l'any 1941 es va pintar l'església i s'habilità la rectoria. Entre el 1944 i el 1957 es van fer diverses obres de restauració: es posaren bancs nous, s'inauguraren les noves campanes, foses a Jaen, l'any 1951 i l'any 1957 i es va inaugurar l'altar dedicat a la Mare de Déu de Montserrat, coincidint amb la seva entronització, la imatge s'havia pogut salvar durant la guerra civil (1936-1939). Des del 1957 es va reformar totalment l'altar major, decorat amb pintures de Joan Llongueres, i es va construir la capella del Santíssim Sagrament. Les obres van ser dirigides per l'arquitecte Camil Pallàs i Arisa, director del Servei de Patrimoni de la Diputació de Barcelona (1954-1978). L'any 1958, gràcies a Mossèn Jaume Torrent es van

descobrir les pintures gòtiques. Al 1960 van ser restaurades per Josep Gudiol i Ricart, amb una subvenció de la Diputació de Barcelona. També es va restaurar el campanar i les parts exteriors de l'absis romànic. L'any 1986 arran de les obres de restauració de la nau es va descobrir l'existència dels esgrafiats renaixentistes de la volta de la nau que van ser restaurats pel Servei de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya sota la direcció de J.M. Xarrié i Rovira. El 18 de setembre del 2005 es va inaugurar l'orgue. L'any 2008 es va restaurar el retaule de la verge del Roser.

Bibliografia

BENET I CLARÀ, JUNYENT I MAYDEU, Francesc; Albert; MAZCUÑAN I BOIX, Alexandre; Santa Maria del Bruc. Catalunya Romànica.El Penedès i l'Anoia. (1992).Volum XIX. Enciclopèdia Catalana. p. 384.

ESTRADA I PLANELL, Gemma (1991).El Bruc, el medi, la història, l'art. Ajuntament del Bruc i Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

MARTÍ I BONET, J.M. (2008) El martiri dels temples a la diòcesi de Barcelona (1936?1939). Arxiu Diocesà de Barcelona.

La Veu de la Parròquia. Butlletí Parroquial de Santa Maria del Bruc - Any I. 1 de novembre de 1913. Número 4

MESTRE I CASANOVA, Josep-Vicenç (1994). Esglésies romàniques de l'Anoia. Col·leccionable de La veu de l'Anoia i Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada.

MUSET, Assumpta, (2007), Masies del Bruc: El Castell, p.42

Reportatge informatiu i fotogràfic de les parròquies durant la guerra (1936-1939). Bisbat de Sant Feliu. p.42
[http:// www.cultura.arqbcn.org/arxiu/publicacions/Destruccio](http://www.cultura.arqbcn.org/arxiu/publicacions/Destruccio)

